

sætte sig, at Husmandsorganisationerne fik større Indflydelse paa Sættelsen af Amtskommissionerne. Andre Talere af Reformpartiet, deriblandt ogsaa den ærede Ordfører, have heller ikke kunnet staa fast paa dette Forslag. Den ærede Ordfører vilde saaledes have Laanesummen sat op, og han krævede adskillige andre Ændringer. Jeg skal ogsaa særlig fremhæve Udtalelserne af det ærede Medlem fra Mariager (Moestrup). Der var nu noget selvmodsigende i hans Standpunkt, for han begyndte med i høj Grad at rose Forslaget, men fremsatte derefter en Masse Indvendinger. De ærede Medlemmer af Reformpartiet ere altsaa absolut ikke i Stand til at staa fast paa det foreliggende Grundlag.

Fremdeles erindrer jeg om, at der fra de Herrer Side er blevet slaaet til Lyd for Indførelse af offentligt Fæste. Og dette er ikke alene sket fra Reformpartiets Taleres Side, men vi have ogsaa hørt Ord i den Retning fra Ministerbænken. Disse Udtalelser ere selvfølgelig blevne fremsatte med større eller mindre Forsigtighed, men jeg ser dog deri et Forsøg fra Reformpartiets Side paa at komme ind paa den Vej, vi anse for den rette.

Med Hensyn i øvrigt til den Enighed, der er mellem de Herrer af Reformpartiet, for saa vidt angaar Lovens Indhold og de Argumenter, der ere fremførte her, maa jeg erindre om, hvorledes den ærede sidste Taler (J. Nielsen) nu stod op og betvivlede, at den Statistik, som det ærede Medlem fra Hornslet (N. P. Jensen) havde fremført, var heldig som Bevismateriale i den foreliggende Sag. Da vi forrige Gang beskæftigede os med denne Lov, var de Herrer Medlemmer af Reformpartiet meget mere seje i deres Modstand. De var hverken til at hugge eller stikke i angaaende Spørgsmaalet om Indførelse af Stats- eller Kommunefæste. Det er glædeligt at se, at de nu ikke ere saa staaelsatte paa dette Punkt som den Gang. Mit Indtryk af Forhandlingen her er i det hele taget, at den tegner helt godt.

Det ærede Medlem fra Ribe (Brorsen) udtalte førleden, at Ordet „Fæste“ har en ilde Klang i Befolkningens Øre, og den ærede sidste Taler (J. Nielsen) var inde paa det samme. Jeg vil hertil gøre den lille Bemærkning — jeg synes, det bør siges —, at det jo ikke er Ordet, som det i denne Forbindelse kommer an paa. Vi kunne for den Sags Skyld godt slette Ordet „Fæste“ og kalde det „Forpagtning“

eller „Brug“ eller lignende. Det er ikke Ordet, men Realiteten, det kommer an paa, og enhver ved, at Fæste under selve Samfundets Ejendomsret betyder noget helt andet end det gamle Fæste under Lensadelens Herredømme. Saaledes som vi nu opfatte Ordet Fæste og ønske Fæstevæsenet ordnet, kan man vel tværtimod sige, at Fæste er et Udtryk for netop den fri Jorddyrker i Modsætning til baade den gamle Fæstebonde og den saakaldte Selvejer, ham, der ofte sidder i Prioriteter til op over Skorstenen og derfor aldeles ikke kan kaldes en fri Mand paa den danske Jord.

Det ærede Medlem fra Ribe karakteriserede for Resten selv dette godt nok ved at sige, at det er „fuldt berettiget ikke at se ret lyst paa Forholdene, naar vi faa Meddelelse om, hvorledes Prioriteterne paa vore Landejendomme stige for hvert Aar, der gaar, og hvorledes Prioriteterne mange Steder drive vedkommende Selvejer fra Hus og Hjem“. Jeg synes, at der heri ligger en stor og vægtig Anklage mod Selvejerprincippet. „Der er Grund til at blive foruroliget“, siger det ærede Medlem, „ved de Meddelelser, vi kunne faa ved Hjælp af Statistikken, hvoraf vi se, i hvilken Retning Udviklingen gaar, nemlig at desværre adskillige af Udlandets Kapitalister paa denne Maade blive Ejere af en Del af den danske Jord.“ „Det er“, slutter han, „noget i sig selv ret uhyggeligt“, og det er ogsaa rigtigt. Det ærede Medlem foreslaar derefter, at Staten selv skal købe Jord til disse Husmænd, og at Købesummen saa bliver staaende som første Prioritet i Ejendommen, og det ærede Medlem siger: „Paa den Maade kunde vi gøre en ganske vist svag Begyndelse, men i alt Fald en Begyndelse til, at Staten kunde komme til at eje mere og mere af den danske Jord.“

Ifølge disse Udtalelser er det altsaa det ærede Medlems Mening, at vi skulle gaa den Vej, vi fra vor Side stadig have fremhævet med Hensyn til en Løsning af Jordspørgsmaalet, og jeg vil gerne fastslaa, at det ærede Medlem altsaa her er inde paa den rigtige Tankegang, den Tankegang, som efter min Mening skal føre til Samfundseje af Jorden. Men Ulykken er kun for det ærede Medlems Vedkommende, at han er altfor moderat i sine Henstillinger, og jeg mener, at ved Moderation naar man ikke vidt i Retning af en Løsning af det foreliggende Spørgsmaal.

Det ærede Medlem anbefalede, at Staten skulde købe Jorden og give den til